

Behoort bij schrijven no. 457.505 (I)

Kabinet Council der
Koningin in Nederland

16 JULI 1958

Beh. 5 K 299.

GEHEIM

LANDELIJKE CONFERENTIE VAN DE GROEP WAGENAAR c.s.

De oppositie-groep tegen de CPN-leiding, verenigd rondom het maandblad "De Brug", hield haar aangekondigde landelijke conferentie op 6 juli j.l. te Amsterdam.

Tussen 130 en 150 personen hadden aan de uitnodiging tot deelname aan de vergadering gevolg gegeven. Circa een derde gedeelte van hen was afkomstig uit Amsterdam. Onder de aanwezigen bevonden zich diverse oud-CPN-ers, die reeds vóór 1957 als lid van de partij waren geroyeerd.

De bijeenkomst stond onder voorzitterschap van Henk GORTZAK. Naast hem hadden in het presidium zitting genomen: Jan HOOGCARSPHEL, Rotterdam, oud-lid van de Tweede Kamer; Mevrouw LIPS-ODINOT, Hilversum, lid Tweede Kamer; Mevrouw van den MUIJZENEERG-WILLEMSE, Amsterdam, bekend communistisch pedagoog; Gerard GEELHOED, Amsterdam, ex-vrijgestelde propagandist CPN; Evert SIP, Amsterdam, EVC-bestuurder; Bertus van der HEUL, Amsterdam, EVC-bestuurder; Sjef PIETERS, Amsterdam, EVC-bestuurder. Gerben WAGENAAR, die de discussies inleidde.

Bij zijn uiteenzetting over het ontstaan van het conflict in de CPN gaf WAGENAAR het bekende standpunt van de oppositie weer. Hij bevestigde andermaal dat de voornaamste oorzaak was gelegen in de onverdraagzaamheid en het dictatoriale optreden van Paul de GROOT.

WAGENAAR liet er geen twijfel over bestaan, dat de oppositie ten opzichte van de Sovjet-Unie dezelfde opvattingen heeft als de CPN. Ook in ideologisch opzicht bestaat geen verschil van mening met De GROOT c.s. De oppositie wil eveneens strijd tegen de raketbases, de atoomoorlog, de bestedingsbeperking en verlaging van het levenspeil en zal daarbij dezelfde gedragslijn volgen als de CPN. De oppositie streeft alleen naar menselijker en democratischer verhoudingen in de partij.

Met betrekking tot de toekomstplannen van de oppositiegroep deelde WAGENAAR mede, dat het niet in de bedoeling ligt een tweede communistische partij op te richten. Dit zou even verwerpelijk zijn als

de oprichting van de EVC-1958 was. Men zou er bovendien veel sympathie en goodwill in het buitenland mee verspelen. (Aangenomen wordt, dat minstens tot het in december 1958 te houden CPN-congres zal worden gewacht, alvorens de oppositie-leiding definitief de voor- en nadelen van partij-vorming afweegt.) WAGENAAR achtte het niettemin noodzakelijk nu reeds te komen tot een zekere organisatorische band, teneinde de medestanders rondom "De Brug" te bundelen. Om dit te bereiken stelde hij de vorming (zonder partijverband) voor van kernen en groepen, zowel binnen als buiten Amsterdam, elk met een voorlopig bestuur. Als taak van deze kernen en groepen wordt gezien : het werken met en voor het maandblad "De Brug", het verzamelen van handtekeningen tegen raketbases, het inzamelen van steungelden bij stakingen enz. Zij zouden tevens de noodzakelijke politieke scholing ter hand moeten nemen. Al met al een wat hechte-re organisatievorm dan tot dusver aldus WAGENAAR.

Tenslotte kondigde WAGENAAR de verschijning aan van een brochure waarin, in verweer op de beschuldigingen van Paul de GROOT aan het adres van de illegale partijleiding, de rol van de partij tijdens de bezetting, volledig zal worden belicht. De bedoeling is de voorstelling, die Paul de GROOT op het a.s. partijcongres van het verzetwerk zal geven, te doorkruisen. Er zullen opzienbarende feiten gepubliceerd worden.

De financiële positie van "De Brug" was volgens WAGENAAR gezond te noemen. Overigens deed hij oyer de geldelijke aangelegenheden van de groep geen mededelingen.

Ter vergadering werd medegedeeld, dat de leiding van het WVV zojuist geweigerd had om op instigatie van de EVC-1958 de betrekkingen met de oude EVC te verbreken en Bertus BRANDSEN als vice-voorzitter af te zetten. Hierover toonde men zich zeer voldaan.

Met uitzondering van de bekende EVC-bestuurder GROOT ROESSINK, die de onverwilde oprichting van een nieuwe partij bepleitte verklaarde ieder van de vrij talrijke discussianten zich met de voorstellen van WAGENAAR betreffende de organisatievorm akkoord. De afwijkend

GEHEIM

mening van GROOT ROESSINK werd later door WAGENAAR tot grote voldoening van de vergadering scherp afgewezen.

Diverse discussianten oefenden scherpe kritiek op de geroyeerde partijbestuurders, omdat zij zich zo lang bij de wantoestanden in de partij en bij de dictatuur van Paul de GROOT hadden neergelegd. Deze kritiek werd, naar hij verklaarde "in grote ernst" door Henk GORTZAK aanvaard. Men had inderdaad te lang het, verkeerde, standpunt ingenomen dat door zwijgen de partijbelangen werden gediend.

juli 1958.